

Преломно време като днешното, когато се извършва сериозна проверка и преценка на редица представи и стойности на цялостния човешки живот - политически, морален, културен, такова време не може да не засегне и "спокойствието" на нашето обществознание. Обществознанието е изправено пред предизвикателствата, поставени му от новите реалности, и трябва отговорно да се ангажира с набуялите потребности, да преразгледа традиционните си постановки и виждания, да открие нови възможности и пътища за своето развитие, да осмисли по-дълбоко задачите си и т.н. За това са необходими и нови форми на организиране и практикуване на интелегентския труд, нови форми на общуване, нов начин на говорене, писане, публикуване. Все по-ясно става, че фундаменталните форми на човешкото битие не могат да са "притежание" на една отделно взета научна дисциплина или на една единствена методологична гледна точка. Сложността и многоликостта на човешката действителност предполага плурализъм на интерпретациите ѝ. При това плурализъм не само деклариран, а реален. Нужни са истинни гледни точки, теоретични противоборства, среща на методи с различен оптичен обхват. Нужен е процес на демонополизирание на проблемите и предметите на знанието. Казано с други думи, необходимо е да се утвърждава интердисциплинарният теоретичен живот, съвместната работа на хора от различни науки, с различни нагласи и средства и с една обща цел - разбирането на човешкото битие.

Настоящият сборник е следствие от подобен опит за съвместна работа на философи, социолози, филолози, психолози, театроведи, литератори, физици. Центърът за специализирани философско-методологични изследвания при Философски факултет на СУ "Климент Охридски", вдъхновяван от възможностите на интердисциплинарното изследване, организира в Гьолечича две теоретични конференции с международно участие - през 1987 г. (20 - 26 април) на тема "Стил на мислене и проблемът за разбирането" и през 1988 г. (3 - 8 май) на тема "Формите на културата и тяхното взаимовлияние", мнозинството доклади от които съставиха този първи сборник на центъра. Една от главните задачи на Центъра за специализирани философско-методологични изследвания, зালেгнала и в статута му, е организирането на интелектуалните усилия на различно творчески настроени хора за осмислянето и решаването на множеството хуманитарни въпроси, все още периферийно съществуващи или изобщо незасягани от досегашното обществознание. За такива могат да се посочат например въпросите за стила, диалога, разбирането, езика, време-

то, традицията, научната общност, гражданските ценности, културното творчество, всекидневието и много други. Фокусът на работата на центъра е човекът в неговите модуси на съществуване и творене. В тази посока на дейност центърът се надява, че отговаря на съвременна светогледна и социална потребност.

Може би е съществено да се отбележи мястото и атмосферата на теоретичните конференции. Толерантността често се съпровожда с остра опозиция, съгласието - с упорито противостоене. Но най-важното е, че в Гьолечица се създават практически условия за свободно дискутиране, за действително движение на мисълта, за доразвиване способностите на младото поколение обществоведи, за постигане на по-зрели интелектуални продукти, за възпитание в дух на критичност, демократичност, равноправие, научна добросъвестност, интелектуален и морален кураж. Невъзможно е цялата тази жива атмосфера да бъде предадена в писмена форма. Тя остава като цяло единствено в душите на участниците.

В настоящия сборник са включени доклади от двете конференции, проведени от центъра. За информация прилагаме пълен списък на участниците и заглавията на техните доклади. Извън сборника, естествено, остават живите реплики, изказванията по докладите, обсъжданията на кръглите маси, пъстрата гама от настроения. Тематичното разпределяне на докладите по раздели е в някакъв смисъл условно и е извършено за по-ясното очертаване на нагласите на изследователските търсения.

Благодарим за активността и личната ангажираност на всички, взели участие в организираните от центъра конференции. Надяваме се, че тази традиция ще укрепва и ще се задълбочава. Благодарим специално на Съвета за висше образование - дирекция "Обществени науки", за оказаната помощ, без която този сборник не би бил възможен.

Иванка Апостолова
Здравко Попов